

Input // output

Transport

Mallidis *et al.* vergelijken verschillende transportnetwerken op het gebied van kostenefficiëntie en CO₂-uitstoot. Hiertoe ontwerpen zij een theoretisch model, waarbij het transportnetwerk bestaat uit een of twee distributiecentra en ook het gekozen vervoersmiddel endoogen is. Om de parameters van het model in te vullen, gebruiken de auteurs gegevens over een retailbedrijf dat actief is in Griekenland, in combinatie met schattingen van de kosten en CO₂-uitstoot bij vervoer over de weg en bij vervoer per trein. In deze setting blijkt een distributie-

centrum in combinatie met vervoer over de weg optimaal voor bedrijven die alleen lage kosten voor ogen hebben. De meest milieuvriendelijke optie voor het bedrijf blijkt twee distributiecentra te zijn, waarbij goederen per trein worden getransporteerd. Opvallend is dat deze optie bijna 50 procent minder CO₂-uitstoot oplevert dan de goedkoopste optie, terwijl de kosten maar 2,9 procent hoger zijn.

Mallidis, I., R. Dekker en D. Vlachos (2013) *Tactical/operational decision making for designing green logistics networks*. *Econometric Institute Report*, 001.

Beleggingsmenu

Een aanvullend pensioen kan worden opgebouwd bij een gemeenschappelijk investeringsfonds. Dit fonds presenteert dan aan de pensioenspaarder een menu van beleggingsmogelijkheden, waaruit de spaarder mag kiezen. Pool *et al.* concluderen uit hun empirische onderzoek naar Amerikaanse gemeenschappelijke fondsen in de periode 1998–2009 dat zij een voor de klant suboptimaal menu presenteren. Fondsen presenteren namelijk te veel aan henzelf verwante effecten in het menu. Verwante effecten met laag rendement blijken minder snel uit het menu gehaald te worden dan vergelijkbare onverwante effecten. Ook worden verwante effecten sneller toegevoegd aan het menu. Dit alles blijkt het rendement voor de spaarder met meer dan drie procentpunt op jaarbasis te reduceren. Rationele spaarders zouden hier weinig last van hebben, omdat zij hun beleggingsgeld verplaatsen als hun keuze slecht uitpakt. Maar uit de data blijkt dat dit in de praktijk nauwelijks gebeurt.

Pool, V., C. Sialm en I. Stefanescu (2013) *It pays to set the menu: mutual fund investment options in 401(k) plans*. *NET-SPAR Discussion Paper*, 002.

Beroepen

Het afgelopen decennium zijn in Nederland en Engeland banen voor gemiddeld-opgeleiden verdwenen ten gunste van banen voor laag- en hoogopgeleiden. Zowel technologische vooruitgang als het uitbesteden van werk naar het buitenland (*offshoring*) heeft bijgedragen aan deze ontwikkeling. Deze conclusie volgt uit data over Britse banen in de periode 1997–2006 en uit data over Nederlandse banen in de periode 1996–2005. Uit de Britse data blijkt ook dat het inhoudelijke takenpakket van bestaande beroepen het afgelopen decennium is veranderd door technologische vooruitgang.

Akcomak, S., S. Kok en H. Rojas-Romagoza (2013) *The effects of technology and offshoring on changes in employment and task-content of occupations*. *CPB Discussion Paper*, 233.

Bankunie

De Europese bankunie is beter voor Nederland dan het huidige nationale systeem. Dit concluderen Schoenmaker en Siegmann op basis van een kosten-batenanalyse. Hiertoe maken zij gebruik van data over de 25 grootste banken van Europa in 2011. In een bankunie worden banken vaker gered. Dit komt doordat een bankunie niet alleen de binnenlandse baten van een reddingsoperatie in overweging neemt, maar ook de baten voor de rest van de bankunie. In de meest efficiënte situatie worden ook de baten voor de rest van de wereld meegenomen. De Europese bankunie is een stap in deze richting: er worden 63 procent minder inefficiënte beslissingen gemaakt dan in het nationale systeem. Nederland heeft relatief veel internationale banken, waardoor de baten van de bankunie voor Nederland aanzienlijk zijn: 54,4 miljard euro. De kosten van de bankunie zijn voor Nederland minder hoog, omdat de bijdrage van een land in de bankunie niet wordt berekend op basis van het profijtbeginsel.

Schoenmaker, D. en A. Siegmann (2013) *Efficiency gains of a European banking union*. *Tinbergen Institute Discussion Paper*, 026 en *Duisenberg school of finance Discussion Paper*, 051.

Vakbondsleden

In de periode 1955–2011 is het percentage van de beroepsbevolking dat zich heeft aangesloten bij een vakbond afgenomen van 37 tot 20 procent. Deze neerwaartse trend is stabiel, met als uitzondering de jaren tachtig en negentig. In de periode 1979–1987 nam het lidmaatschap bij vakbonden af met

17
SINDS 1916
procentpunt

2e kwartaal 2012

lieft twaalf procentpunt. De tien jaren daarop steeg het lidmaatschap echter weer met vier procentpunt. Dit blijkt uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

CBS (2013) *Socialeconomische trends, 4e kwartaal 2012*. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.

Kansen

De kansongelijkheid in het onderwijs tussen kinderen uit arme en rijke gezinnen kent twee oorzaken. Ten eerste kunnen arme leerlingen vaak minder goed leren dan rijke leerlingen. Daarnaast maken arme gezinnen andere opleidingskeuzes, gegeven de leercapaciteiten van de leerling. Rijke ouders kunnen zich bijvoorbeeld een duurdere opleiding veroorloven en stimuleren hun kinderen meer om ambitieus te zijn in hun opleidingskeuze. Büchner *et al.* concluderen aan de hand van data over de periode 1977–2004 dat tussen de 32 en 55 procent van de kansongelijkheid in het Nederlandse onderwijs niet komt door verschillen in leercapaciteiten, maar door keuzes. Hervormingen ten spijt, is dit aandeel gedurende de steekproef vrijwel gelijk gebleven.

Büchner, C., R. van der Velden en M. Wolbers (2013) *Social background's effect on educational attainment: does method matter?* ROA Research Memorandum, 001.

Fusies

Bij de aanbesteding van het openbaar vervoer hebben individuele vervoerders een prikkel om te fuseren. Dit blijkt uit het speltheoretische model van Janssen en Karamychev. Indien een fusie weinig efficiëntievoordelen oplevert voor fuserende partijen, zal de verwachte opbrengst voor de overheid afnemen na een fusie. Dit komt doordat een fusie de concurrentie tussen vervoerders afremt. Als de fusie echter veel efficiëntievoordelen oplevert, kan het zijn dat de gefuseerde partij zo graag de aanbesteding wil winnen, dat zij lager biedt dan vóór de fusie. Dit resulteert in een hogere verwachte opbrengst voor de overheid. Niet-fuserende partijen gaan er in dit geval echter op achteruit, waardoor zij de aanbesteding wellicht links laten liggen. Dit kan de opbrengst ook schaden.

Janssen, M. en V. Karamychev (2013) *Mergers in bidding markets*. Tinbergen Institute Discussion Paper, 012.

Woningbouw

Het aantal verleende bouwvergunningen voor nieuwe woningen in Nederland lag in het derde kwartaal van 2012 46,9 procent lager dan in 2005. De totale oppervlakte aan goedgekeurde nieuwe woonruimte is sinds 2005 zelfs afgenomen met 54,4 procent. Deze cijfers, afkomstig uit de

Financiering

Het optimale financieringssysteem van pensioenen van werknemers in de publieke sector hangt af van de huidige staat van de economie. Uit het theoretische model van Meijdam en Ponds blijkt dat een *pay-as-you-go*-systeem (PAYG) vaker optimaal is na slechte economische tijden. Een opvallender resultaat is dat een PAYG-systeem ook vaker optimaal is naarmate de maatschappij meer waarde hecht aan een gelijke verdeling van welvaart tussen de generaties.

Meijdam, L. en E.H.M. Ponds (2013) *Optimal degree of funding of public sector pension plans*. NETSPAR Discussion Paper, 003.

Energie

In de periode 1988–1999 is de productiviteit in de energiesector gestegen met 1,8 procent per jaar. Dit is een significant verschil met de periode 1999–2006, toen de stijging liefst 6,7 procent per jaar was. Tussen 2006 en 2011 nam de productiviteit juist af, met 3,1 procent op jaarbasis. Tijdens de periode 1999–2006 was er sprake van liberalisering in de energiesector, maar het econometrische model van Dumaij *et al.* kan niet onomstotelijk bewijzen dat dit de oorzaak van de grote productiviteitsstijging was.

Dumaij, A.C.M., A.A.S. van Heezik en F.A. Felsö (2012) *Productiviteitstrends in de energiesector. Een empirisch onderzoek naar het effect van regulering op de productiviteitsontwikkeling tussen 1988 en 2011*. Delft: IPSE Studies.

Motivatiequotiënt

Borghans *et al.* ontwerpen een theoretisch model om het gedrag van deelnemers aan een IQ-test te analyseren. Het onderzoek toont aan dat de score bij een IQ-test niet alleen afhangt van intelligentie, maar ook van tijdinvestering en individuele motivatie. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen intrinsieke en extrinsieke motivatie. Wat de precieze invloed is van de twee soorten motivatie, onderzoeken de auteurs door middel van een laboratoriumexperiment. Extrinsieke motivatie door middel van een monetaire beloning blijkt ervoor te zorgen dat mensen meer tijd besteden aan vragen, wat de testresultaten positief beïnvloedt. Ook intrinsieke motivatie bevordert de uitslag van de IQ-test. Opvallend is dat intrinsieke en extrinsieke motivatie complementair blijken te zijn.

Borghans, L., H. Meijers en B. ter Weel (2013) *The importance of intrinsic and extrinsic motivation for measuring IQ*. CPB Discussion Paper, 231.

Werkzekerheid

Beleid dat gericht is op het verlagen van het niveau van de werkloosheid blijkt niet systematisch gerelateerd aan de volatiliteit van de werkloosheid op de lange termijn. Dit concluderen De Serres en Murtin op basis van hun econometrische onderzoek naar 24 OESO-landen in de periode 1985–2007. De volatiliteit van de langetermijnwerkloosheid blijkt lager als werklozen korter uitkeringsgerechtigd zijn en als de regulatie op de product- of arbeidsmarkten minder strikt is. Een lager niveau van de werkloosheid kan worden bereikt door een lager uitkeringsniveau, actief arbeidsmarktbeleid en een lagere belasting op arbeid. Uit dit onderzoek volgt dat liberalisering van de arbeidsmarkt de werkzekerheid bevordert.

Serres, A. de en F. Murtin (2013) *Do policies that reduce unemployment raise its volatility? Evidence from OECD countries*. OECD Economics Department Working Paper, 1020.

46,9%
SINDS 1916
Daling aantal verleende

bouwvergunningen

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.

database van Eurostat, tonen dat niet alleen het aantal woningen in aanbouw fors is gedaald sinds 2005 maar ook de grootte van deze te bouwen woningen is afgenomen.

Eurostat (2013) *Building permits*. Statistieken op ec.europa/eu/eurostat, 12 februari.